

VECKOBLADET

Fredag 10 maj
Utkommer fredagar

1996 22:e årg.

17

Tre ess hos vänsterpartiet första maj

På första maj ordnade vänsterpartiet traditionsenligt ett "Öppet hus" på stadshallen före demonstrationen. Tre kulturpersonligheter var inbjudna att hålla var sitt förmiddagsföredrag om skilda ämnen.

Lars-Arne Norborg inledde redan klockan tio med en betraktelse över fascismen så som han hade upplevt den i sin ungdom – vardagsfascismen.

Björn Kumm från radion berättade om sina möten med Che Guevara på 60-talet. Mårten Dunér, arkitekt och ordförande i nämnden för Lundafastigheter, gjorde därefter en skarp analys av hur man byggt och hur man bygger i Lund.

Veckobladet publicerar i detta nummer i stort sett hela Mårten Dunérs föredrag på mtuppslaget.

Berlin – im wunderschönen Monat Mai

Det fanns nog många demonstrationer att välja på i Berlin på första maj, t.ex. SPD – socialdemokraternas, DGB – fackföreningarnas eller PDS – kommunisternas. De flesta skulle marschera mot borgmästarens röda rådhus. Av nyfikenhet gick jag till Rosa-Luxemburg-Platz i stadsdelen Mitte i f.d. Östberlin. Där skulle de autonoma samlas, vilka de nu är; företrädare för intressegrupper snarare än politiska partier, hade jag fått förklarat för mig av mina tyska vänner.

Vårsolen strålade varm och både magnolia och hägg blommade. Jag njöt av promenaden och kom fram till torget med bilden av ett svenskt förstamajtåg på näthinnan. Röda fanor, banderoller med slagord, mässingsorkestrar, ordnade led, medelålders demonstranter, lite av en folkfest.

Det jag såg var något helt annat. Ett hav av ungdomar, uppskattningsvis mellan 15 och 25 år. De allra flesta klädda i svart, många med kängor och huva. En hel del i vackert orange eller lila-färgat kortklippt hår. Flickorna i kortkort. De stod och satt överallt och lyssnade till en kvinnoröst som genljöd över hela torget från en högtalarbil. Jag kunde inte se någon talare men hörde henne

uttrycka sig tydligt och övertygande, främst mot allmän social nedrustning, mot sämre villkor för kvinnorna på arbetsmarknaden och mot besparingar inom utbildningsväsendet. Kraftfulla bifallsrop hördes med jämna mellanrum. Några formuleringar mot imperialismen, mot kapitalismen och mot fascismen fick hon också med. Men allt gick stillsamt till, man såg inga tillhyggen, inga ölflaskor, inga påsar med sprit eller annat. Några få banderoller, en och annan röd fana, enstaka hemskrivna plakat. Man kände bara en oerhörd intensitet och stark spänning i luften.

Beredda till tusen

Spänningen tycker jag skapades av det enorma polisuppbådet. En helikopter cirkulerade, grön-och-vita bilar, bussar och motorcyklar med eller utan blått ljus och sirener omringade torget och grön-uniformerade poliser fanns precis överallt. De såg ut som ishockeymålvakter, alldeles fyrkantiga av olika sorters skydd. Jag lade särskilt märke till deras fotbeklädnader, kängor med extra förstärkning runt anklarna, om de skulle bli sparkade förmodligen. Vita kravallhjälmor och dito sköldar samt walkie-talkies. De

flesta grönklädda såg ut att vara i samma ålder som de svartklädda. Men mycket nervösare. Beredda till tusen. På vad?

Jag som har tre söner i ungefär den här åldern kände mig helt hemma i åldersgruppen och inte alls hotad, men sorgsen. Dessa ungdomar borde inte hamna i motsatta läger. Så mycket kraft skulle kunna kanaliseras mot gemensamma lösningar istället för att utlösa missnöjesyttringar och konfrontation.

Poliserna gick och kollade banderollerna så att det inte stod något förbjudet, t.ex. PKK. Då uppstod det ett mummel bland de närstående. Själv råkade jag hamna framför högtalarbilen, mitt i blickfånget för hela torgets uppmärksamhet, kändes det som. Jag blev lite utsatt och betitad, mera p.g.a min vita vårklädsel, tror jag, än för att jag var åskådare och tillhörde en annan generation. Tack och lov hade jag en svart jacka med kapuschong att ta på mig så att jag smälte in bättre i folkmassan.

Mot Kollwitz-Platz

Kvinnorösten avslutade med att uppmana alla att ge sig av mot Kollwitz-Platz där man skulle möta ett annat demonstrationståg

från Kreuzberg, den stadsdel där en stor del av de turkiska invandrarna bor. Alla reste sig, tusentals ungdomar gick stillsamt och lite oorganiserat sin väg, i rätt så krokiga led. En och annan röd vimpel sågs och ett och annat plakat. Från högtalarbilen i täten ljöd en gammal tysk arbetarsång varvad med popmusik. I övrigt ingen sång, inga skrik, allt gick tyst och stillsamt till. På slutet anslöt sig en hel del icke så svartklädda ur en äldre generation, gissningsvis akademiska lärare som nog demonstrerade redan 1968.

Jag släntrade med i svansen en bit, men avvek innan vi kom fram till Kollwitz-torget. Det som sedan hände, bl.a. stenkastning som möttes med tårgas, rapporterades i svenska massmedia. I kvällstidningen B.Z. – Berliner Zeitung kunde man läsa om en "våldsorgie i Berlin", dussintals skadade poliser och ett flertal anhållna demonstranter. Det hela var en rätt så omtumlande upplevelse trots att jag inte såg något som helst våld. För första gången blev jag ögonvitne till en demonstration värd namnet och det kändes som om jag befann mig i händelsernas centrum.

Gunilla Klose

Pratar man om städer med människor så börjar de nästan alltid prata om gamla vänner. Alla har bilder och minnen av sin barndoms stad eller den löftenas stad som de kom till från sitt barndomshem borta i någon skog. Men trots att de flesta städer är präglade av viktiga hus eller märkvärdiga gator är det oftast i form av personer man minns dem. Tydligt är staden synonymt med att möta vänner, synonymt med mötet.

I många av proletärromanerna, som oftast skildrar Stockholm, betonar man med kallhamrad realism den hårda staden i kontrast mot den omhändertagande byn, men efter hand som romanen utvecklar sig har det skapats ett rikt persongalleri som myllrar genom gränder och över torg, ner i sängar och fram genom sekler. Det man minns efter läsningen är åtminstone i mitt fall dessa myllrande människor – de tragiska, förnedrande upplevelserna författaren har ute på landet i första delen av trilogin. För det behövs en trilogi för att skildra staden, det förtränger man gärna som läsare. Därför är det Kungsgatan som blivit episk, vännerna på Söder och i Sibirien, medan staretäländet i Sörmland är bara den renande lut som skapar konstnären som förlöses i Klara. För mig är det den myllrande och fattiga men ack så omhändertagande kasernen i Köpenhamn jag minns från Pelle Erövraren, inte den deprimerande gården på Bornholm som Bille August ändå gjort en rätt bra film om.

Finns det då någon koppling mellan dessa vänner och möten och de miljöer där man mötte dem? Som arkitekt vill jag gärna tro det. I Lund minns jag ju självklart lektanter, ungdomsvänner, skolvårdor, flickor man fick och flickor man drömde om, efterhand som jag vandrar genom gatorna på väg till affärsmöten och inhandlande av marsvinsfoder. Antagligen gäller det andra med. Försöker jag distansera mig lite från den smögigaste nostalgin vill jag ta er med på en promenad in till Lund från landet i söder. Det är en väg som inte bär på speciellt många minnen just för min del, men som jag tycker ger den tydligaste vinkeln om kopplingen mellan rumslig och social miljö.

Stora Södergatan

Kommer man så in från landet på Malmövägen korsar man först Hardebergspåret vid Mejeriet, passerar de sista grässnuttarna och refugerna och befinner sig plötsligt i en ny värld. Efterhand som man vandrar fram mellan Stora Södergatans resliga hus blir människorna fler, mer affärer börjar uppträda längs med gatan och man förs successivt in på en teater. Gatan är inte rak och trots att man nästan från början ser domkyrkotornen framför sig så får man bara ana vad som komma skall. Bit för bit presenteras staden för en. Det är inte fråga om någon ensartad, tillrätalagd miljö. Affärerna uppträder inte lydigt, först någon elek-

tronikaffär och tills för nyligen en bank.

Sedan händer inte så mycket, några bostadshus och känner man Cia och Janis kan man ju hälsa på där. Är man lite krasslig kan man sedan gå på Försäkringskassan och är det värre ställt får man det lugnare om man drar sig in i kvarteret till Öppenvården. Har man överlevt kanske man vill kolla om André är hemma på kontoret eller är ute och bygger, annars går man upp och till Vlade och Bosse och tullar deras kaffekokare som alltid står på eller tittar in tvärs över gatan till Jonny som flyttat ner från Pennservice till färgaffären.

Stortorget

Alla dessa människor serveras en i en långsam sekvens som lagts ut i en vid bäge upp mot Stortorget. Och har man inte mött någon man vill träffa och som ännu vill träffa en, så gör man det där.

Arkitekturen är inte speciellt imponerande sett som enskilda byggnadsverk. Det mesta är rätt neutralt men Kattes olika byggnader har ju ett historiskt värde och å andra sidan är andra hus som plasthuset vid Drottensgatan direkt fullt. Men det gör inte så mycket då variationen och en viss realistisk syn hos byggherrarna om att inte förhäva sig ändå gör miljön så demokratisk. Längs med Stora Södergatan möter du den gamla köpstaden, där möts de som söker varandras sällskap och som får sin utkomst just av de möten som staden erbjuder.

Lilla Södergatan

Liksom all stadsmiljö är Södergatan demokratisk men inte jämlik. Södergatan är den sammanbindande, centrala platsen och den är dyr. För de som inte har råd och för de som inte vill erbjuds de diskretare lägena inne i kvarteren i Nöden eller bort mot Billegården. Ett stenkast från Stora Södergatan ligger Lilla Södergatan, en bortglömd idyll med barn lekande på gatan och huvudsakligen bostadsbebyggelse. Är din verksamhet inte så givande eller exponering inte så viktig så söker du dig dit. Du har ändå en adress och kan nås av dem som är nära eller de som vet.

Staden är alltså i ett politiskt perspektiv borgerlig, alltså i strikt relation till produktionsmedlen. Ändå är det i dialektiken mellan kungamakt och borgerskap som staden föds och utvecklas. Genom kungens dekret tvingas människorna in innanför tullstaket men snart finner man sin egen nytta och staden stärkte både kungamakt och borgerskap, i kamp mot lantadel och trög bondekonservatism. Det är ju också som bekant i staden som kungarna störtas och demokrati och frihet proklameras, av stadens borgare eller av stadens andra barn, arbetarna. I Sverige och Danmark går dock statsmakt och staden hand i hand oavsett om banan är krönta med krona eller

Det är flickan som är vik

SAP-cirkel. Kanske det är därför stadsbefolkningen hurrar för kungen på Valborg och arbetarstyret på första maj, man minns hans förfaders franska tatueringar – Frihet, jämlikhet, broderskap, Död åt kungarna.

Tillbaka till Lund har vi kommit upp till Stortorget och skymtar domkyrkotornen bakom stans fulaste hus, som jag inte förstär varför Rune inte rev innan man gjort det fulla bankpalatset till kulturell högberg för Lilla Teatern och KDN Centrum. Nu är den gamla utsikten mot kyrkan från torget säkert förärvad för ytterligare tjugo år.

Kyrkogatan

På båda sidor om banken går det gator vidare mot stadens norra delar. Det sägs av en klok och vänlig man att detta är stadens ursprung, torget som läggs vid avtagsvägarna mot Kävlinge och Getinge. Det ser ju troligt ut men är antagligen fel då gatan mot Kävlinge, dvs Kyrkogatan inte öppnades förrän av Erik Dahlberg på sent 1600-tal. Det är det enda genombrott som blivit av i Lund. Innan dess färdades man in via Stora Gråbrödersgatan för att ta sig upp till Lilla Torg och Bredgatan. Och visst är det spännande att tänka sig Adelgatan som en gammal huvudgata mot Getinge, men då borde väl stadskärnan legat vid Allhelgona där avtagsvägen gick norr om klostret redan på medeltiden. Att på detta sätt se Lund som resultatet av vägnätet mellan Malmö, Landskrona och Kristianstad kan kanske appellera till en infödd malmöbo men måste ses som ohistoriskt då samtliga städer inte var påtänkta då Lund byggdes upp.

Nej, som etnocentrisk lundabo föredrar jag att se världen omvänt. Det finns en annan teori om Lunds tillblivelse som åtminstone låter mer mänsklig. Den beskriver det medeltida gatunätet som en teater, arrangerad för de landsortsbor som sökte sig till stan, inte därifrån. Den mittpunkt som då stod i centrum för deras resa och för teaterpjäsen som staden erbjöd var givetvis domkyrkan och dess södra port. Inbyggd i biskopsborgen tog domkyrkan emot sina besökare från söder. Via Stora Södergatan företog då de blivande malmöborna samma färd som vi medan det omfångsrika folket från sökte vägen för sin själs frälsning in via Östra Mårtensgatan. Invid biskopsborgen portar uppstår då den självklara platsen för en mer materiell marknad.

Kungsgatan

Teater teorin bjuder oss så att fortsätta in i Kungsgatan. Vi går nu in i de äldsta kvarteren i Lund, den "backstage" som stadens borgare bygger åt sig själva, med diskreta, smala och svårorienterade gränder där den privata världen inte stördes av stojet vid torget. Här var det inte meningen att någon Österlenbonde

skulle komma utan detta var stadsbefolkningens egna domäner. Vissa arkeologer spekulerar också i att det var här, bort mot Kiliansgatan någon stans som kungen lät placera myntverket, en verksamhet som inte skulle lysa i ögonen på överdrivet många besökare.

Fortfarande gäcker också Krafts Rote utsocknes turister och bilförare, något som Kulturens intendent hela tiden får brottas med. Själv ser jag det, liksom Hans Westman, som en förbjuden njutning att efter enahanda mil på landsvägarna få prova min körskicklighet och orienteringsförmåga från Tomegap till Mårtenstorget.

Krafts rote

Men i Krafts Rote har vi också den borgerliga stadens motsats och den lika gammal som staden själv. Medan den traditionella stadsgatan är till för att leda människor samman, att ge hantverkaren sin kundkrets och samtidigt arbetsro inne i kvarteret, så bygger herremakten Institutionen, slottet vars uppgift är att behärska sin omgivning och kontrollera verksamheten i sitt inre. Institutionen är därför slutet mot omgivningen och tillåter bara passage på så få punkter som möjligt.

Liksom dagens kulturmuseum var gårdagens biskopsborg och senare universitet, en stängd plats som kunde bevakas med ett litet antal vakter. Institutionen är därför inte kommunikationslös. Utåt accepteras bara den godkända passagen men inne i borgen måste alla rörelser vara möjliga om än dock kontrollerade. Institutionen kännetecknas därför lika mycket av den slutna muren som av den öppna gården. Sedd inifrån måste en försvarsanläggning medge snabba interna förflyttningar och inte hindra en sjudande verksamhet i fredstid. Så byggde biskopen sin Lundagård, så anlade kungen sitt universitet, så byggde landstinget upp både ett och två sjukhusområden. Går man utanför vallarna blir därför denna bebyggelsestruktur allt vanligare. Staten fann sin grundmodell i slottsarkitekturen, Kronborg omformas med tiden i kaserner för militär och där. I Lund lever det kvar i högönskelig välmåga i det inre universitetsområdet. Mot de traditionella handelsgårdarna vid Bredgatan finns muren ännu kvar, om än med en trotsig genombrytning bakom Allhelgonaskolan. Men då är det universitetet som expanderat ut i Socialhögskolan, inte staden som brutit sig in. Mot Paradisgatan sluter man sig i trotsigt majestät och längs med Sandgatan blir antalet gång- och cykelvägar på ömse sidor av gjutjärnsstaketet närmast paradiskt. Måste man ha en egen cykelväg om man har disputerat?

Helgonabacken

Vägar vi så språnget och fortsätter vår arkitektoniska promenad ut mot landet fortsätter denna brottning

...tig, inte staden

mellan borgerskap och knektar i stadsplanerna. I kilen upp mot de bågiga vattentornen fortsätter institutionerna att breda ut sig. Liksom slotten kan det ofta generera en vacker och generös miljö, men generositeten är introvert. Man bidrar inte till helheten i onödan. Landstinget tar kanske lätt på just skönheten i den inre miljön men är nog med att sätta upp sina gunnebstängsel för att markera skillnaden mellan ditt och mitt. På Helgonabacken fanns samma dubbling av gatorna som vi fann av gångvägar längs Sandgatan. Vid Helgonabacken vann dock institutionen och den borgerliga gatan revs upp för att integreras med universitetets bibliotekspark.

På tekniska högskolan har 1960-talet gjort maktspråket subtilare. Här har man struntat i gunnebstängsel mot väster och området kan upplevas som öppet för en fotgängare. Vagnnätet är dock lika intrikat undandligande för en ovan bilist som "backstage"-kvarteren i Krafts Rote och gångvägarna pasar varken fotgängare eller cyklist. Det är också helt nyligen som en gammal tvist mellan kommunen och Kungl. Byggnadsstyrelsen kunde biläggas då Byggnadsstyrelsen länge drivit kravet på att få stänga Sölvegatan och inrätta ett s.k. Campus av amerikansk modell. Nu har man i enighet kunnat ordna bilhinder och trottorarer på Sölvegatan, så staden får viss genomsläpplighet men kungen en viss distans.

Ideon

Denna campustanke fick också en komisk effekt på Ideon. Trots att helatanken med Ideon var att gynna kontakten mellan högskola och näringsliv, framför allt ett nytt och litet näringsliv, ritades Ideon som en monolitisk institution av Byggnadsstyrelsens hovarkitekt och de obligatoriska gunnebstängslens förhindrade i det närmaste en fysisk kontakt mellan institutionerna och deras samarbetspartners.

Storindustrin har också gjort statens byggnadstradition till sin. Ideon fick snart problem med utnyttningen till småföretagare som hamnade i taskiga lägen ytterst på skeppen bakom Asea och LM. Medan man köade för plats i Kuvösen ville ingen flytta in i det riktiga Ideon. Det resulterade i en intern arkitektävling några år efter invigningen och Betahusets höga byggnad blev ett försök att lösa problemet med en institution som orienterar sig tangentiellt mot staden istället för radiellt som alla rör sig. Teknologernas syn på Byggnadsstyrelsens valhända orienteringsförmåga avspeglas i väl uppkörda cykelstigar över gräsytona.

Karl XI-gatan

Den märkligaste utvecklingen i modern stadsbyggnad är nog att detta institutionsbyggnad blev norm även för bostadsbyggnad efter

kriget. Medan Professorsstadens villor och Västers tidiga flerfamiljshus elegant följer den medeltida stadens grundkoncept så kom efterkrigsbebyggelsen att följa institutionsformen. Medan trädgårdsstaden bara byter täthet och skala men lika additivt som de tunga stenkvarteren längs Karl XI-gatan fortsätter utvidga stadskroppen, anläggs områdena från 1960 till 1990 mer som fortifikationsanläggningar än byar ute på slätten trots att grannskapsenheten var nyckelordet.

Här ser vi ett vägsystem som omringar bebyggelsen för att vid den mest isolerade och svårtillgängliga platsen dyka in och erbjuda en enda entré till en öppen kaserngård på insidan. I plan liknar anläggningarna kasematter från 1600-talet så som de kan beskådas på Kronborg eller Landskrona citadell. Dock är likheten i Lund inte så påfallande som i Malmö där de nivåskilda korsningarna medfört veritabla vallgravar mellan olika bostadsområden.

Förklaringen sägs officiellt ligga i trafiken och behovet av att skapa bilfria miljöer och gynna allmänna kommunikationer. Resonemanget måste ändå kännas ihåligt för någon som provat på att röra sig till fots genom eller mellan dessa områden. Uppenbart är det inte bekväma cykel- och gångresor som prioriterats. Bilen är inte längre ett kostsamt nöje som för stadsbefolkningen utan ett nödvändigt ont.

En mer strukturell förklaring som trots sin generalisering tycks troligare är att makten och inflytandet slår igenom i stadsbilden även här. Dessa områden kom till i en tid när staden de facto var enda byggherre. Via hårt styrda kommuner och symboliska lokala byggherrar som HSB, Riksbyggen och LKF lyckades man bygga bort en historiskt sett kronisk bostadsbrist. Tydligen valde man att då inte bygga den traditionella stadstyp som annars använts i städer under 6 000 år utan bibehöll sin egen institutionsmodell. Att det kan finnas underliggande, medvetna eller omedvetna, kontrollaspekter bekräftas av att dessa åtskilljande principer inte tillämpats konsekvent. Burgnare områden har tillåtits att delvis följa trädgårdsstadens traditionella stadsstruktur medan medel- eller underklassområden givits en institutionskarraktär, ibland höga monoliter ibland låg gruppbebyggelse.

Att denna bebyggelse kunnat accepteras måste nog främst bero på den ursprungliga bostadsbristen. Det innebar också en ekonomisk vinst att bosätta sig i denna bebyggelse då marginalsatser, statliga subventioner och hög inflation betalade både hus och bilinnehav. En äldre kollega beskrev dock situationen mer ironiskt för mig en gång. "Människorna föds ju på institutioner, de växer upp på institutioner, de dör på institutioner och framför allt jobbar de på institutio-

ner. Varför skulle de inte bo på en?"

Det är kanske väl nedlåtande. Ett faktum är dock att det statliga Boverket inrättat sig i Bataljon Sparre i Karlskrona och där lanserat flottans fortifikationsbyggnader på Stumholmen som sin idealstad.

Bostadsbyggnad i kris

Detta är dock historia. I och med Danellsystemet drar Staten tillbaka sina pengar från bostadsbyggnad. I fortsättningen kommer bostäder att antingen vara självfinansierade eller byggas av större arbetsgivare. Den sistnämnda bebyggelsen får kanske något av bruksmiljö över sig men i övrigt kommer nog en bister ekonomi att tvinga fram en återgång till ett tätare och mer integrerat stadsmönster. Tvingande hänsyn till natursurser och kretsloppsberoende, en ökad servicesektor, ökat småföretagande samt nya kunskapsbaserade näringsgrenar ger behovet av de många mötena på Stora Södergatan. Idag har folk med god ekonomi och behov av goda kontakter insett det, och den gamla bebyggelsen i stadskärnan ger betydligt större försäljningssummor och hyror än vad man är villig till i svårforcerade industribyar och bostadsområden. Folk vill snart se möjligheten till en sådan miljö även om de inte har råd att flytta in till stan. Kommunalsnämnderna vill ha lokalt sett centrala lägen främst för sig själva men även för service. Det går inte att finna på kartan idag. Det kommer de snart att skaffa sig.

Brunnhöj

När Lunds kommun nu skall bygga ut Brunnhöjens industriområde genom att fortsätta bygga institutioner, framstår planen med Teknis som förebild mer som en dåligt försök att flirta med universitetet än som ett seriöst försök att skapa förutsättningar för många små enskilda verksamheter.

Detta är vad man kan spå i de ekonomiska förutsättningarna. Frågan är i vad mån detta kan generera en vacker stad. Finns det gott om pengar någon gång i framtiden ökar givetvis möjligheterna, men den traditionella stadens fördelar ligger i att den kan svälja allt. På Södergatan är alla hus verkligen inte vackra. I en större skala kan man se Södergatan ingå i samma struktur som både Hjortgatans små bostadshus och industrierna längs med Öresundsvägen.

Staden kan svälja både stenstad och trädgårdsstad. Både slott och squatterbebyggelse. Säkert kommer stadens tillfartsleder att med tiden att fyllas av antingen det ena eller det andra istället för meningslösa buskage. Det känns oärligt att lova er att en röst på vänsterpartiet skall garantera er det ena och det andra eller bara det ena, men jag har ju lovat att försöka göra det snyggt. Till sist är det ju ändå den där flickan vi skulle möta, inte huset hon stod vid.

Mårten Dunér

I huvudet på en kommunalpolitiker

Tio dagar har gått sedan 1 maj och partiledarbesöket i Lund, Folkets Park. Dagen som helhet känns fortfarande bra. Vår demonstration var större än i fjol, och drygt dubbelt så stort som s-tåget. Fast i och för sig är de krympande s-demonstrationerna ett bekymmer.

Tidningen Arbetet lyckades med konststycket att adderera ihop våra 800 demonstranter med de kanske 5-600 som redan fanns i Parken och få det till 500, vilket, om inte annat, är dålig journalistik. Man får vara tacksam att de allmänna valen inte avgörs på samma tendentiösa sätt.

Tillbaka till vardagen. De tio kommunalsnämnderna och de kvarvarande centrala nämnderna, social-, utbildnings- m.fl., har i dagarna lämnat in sina kommentarer till det budgetförslag som kommunstyrelsen presenterat. Anmärkningsvärt är att barnkullarna 1-6 år kommer att bli betydligt mindre. Detta betyder, eftersom det inte finns någon kö till barnomsorgen, att ett stort antal platser inte längre behövs. Hur den nödvändiga nedläggningen av daghemsavdelningar skall kunna göras på ett sätt som inte drabbar barn och föräldrar i form av tvångsflyttningar och personal i form av uppsägning är något som komundelsnämnderna kommer att få brottas med den närmaste tiden. I ärlighetens namn vore det mest önskvärda att glesa ut de i många fall alltför stora barngrupperna, om bara det fanns pengar. Men det gör det inte, åtminstone inte hos Lunds kommun. Till yttermera visso ser det ut som om den kostnadsminskning som uppkommer inom barnomsorgen äts upp av ökade socialbidragskostnader. Årets tre första månader pekade på en ökning med ca 16 %, eller ca 8 miljoner kronor för 1996. April månads utfall pekar på en betydligt större ökning. Bekymmer, bekymmer!

Till sist en uppmaning: Gå och se Kulturkaramellens musikföreställning "Gryning" på Stadshallen lördag kl 19.30, söndag kl 16, måndag kl 14 eller tisdag kl 14. Kulturkaramellen är ett handikappprojekt med kulturella förtecken i Studieförämjandets regi, med Heimo Åback som projektledare.

SBP

Postfacket

det lokala, har just fullt hundra år. Av Lundakretsen för Svenska Postbetjänte har blivit Sektion Lund Utledning. Då var det ett fackligt krav att få varannan söndag fri, nu har posten tagit bort både söndags- och lördagsutledning, vilket nog är trevligare för postiljonerna än för allmänheten. Arbetsplatserna har demokratiserats, om än inte tillräckligt, men mansdominansen kan upplevas som besvärande.

Vi i allmänheten är i alla fall glada att vi åtminstone fem dar i veckan får post, trots ur och skur.

HAR DU FLYTTAT? Skicka in hela adressdelen till Veckobladet (Se ovan).

NY ADRESS.....

Om du skulle dö

I välfärdslandet där staten troddes ta hand om allt, inte minst den enskilda tryggheten, där kom sjukdom och död närmast att uppfattas som ett både personligt och offentligt misslyckande. Nu har staten i form av Socialstyrelsen ställt medborgaren inför den verkligt existentiella frågan: vad ska ske med vår begagnade lekamen den dag vi är bortom all styrrel av dessa kroppsliga kvarlevor?

En liten broschyr på modern glättig byråkratprosa damp ned i våra brevlådor. Ja, den var så lik all annan väsentlig information som fyller våra brevlådor att avisorna rapporterat hur många aningslöst har slängt den tillsammans med övrig reklam.

Då nås inte medborgaren av upplysningen att en ny lag - på svenskt myndighetsvis - säger att om vi inte meddelat överheten vår inställning till att donera organ eller vävnader, så kan våra närstående svara för oss istället, med risk för att vår egen vilja inte kommer till uttryck. Broschyren innehåller också två donationskort att bära på sig där man kan svara JA eller NEJ till donation.

Med min enkla moraluppfattning så styrs svaret till frågan om att ställa upp och donera organ - efter döden, märk väl! - helt av den fråga som bör besvaras först: "Är jag beredd att mottaga organ från en död medmänniska för att rädda eller avsevärt förbättra mitt eget liv?" Med min likaledes enkla västerländska utilitistiska, materialistiska syn på tingen, är mitt svar på såväl fråga två (den som borde komma först) som fråga ett lätt anat.

Förutom dessa svåra frågor om liv/död och donation - och hur myndigheter ska samtala med medborgaren - så fångas i varje fall jag av broschyrens omslag: "Om du skulle dö. Kan någon annan få ditt hjärta då?" Jag har hört sägas att det i sådana här diskussioner finns tydliga köns-perspektiv; kvinnan säger "när jag dör...", mannen däremot "om jag dör, då händer det och det". Men i frågan från Kongl Existensverket anar medborgaren - en option. "Om du skulle dö"; har Socialstyrelsen, möjligtvis ett äss i doktorsärmen?

Håkan Olsson

Musik till 'tavlor på en utställning'?

Det finns många sätt att ta till sig musik. Här om lördagen satt jag på Mejeriets kafé och försökte rikta in öronen mot avantgardistisk jazz, alltmedan grannarna vid bordet intill språkade så som man brukar göra på ett kafé. Det är litet speciellt med en sådan miljö där även mer seriös musik bara är en del av allt som pågår. Få är väl de klassiska kompositörer som skulle uppskatta att deras verk framfördes i den miljön - själv känner jag bara till Erik Satie.

Nej, tystnad och andakt är påbjuden när klassisk musik ska spelas. Bara lokalerna tillåts variera. En lokal med en helt egen charm, dit man dessutom går bara på måndagskvällar, är Skissernas Museum i Lund. För den som aldrig besökt stället borde det vara en rätt häftig upplevelse. Du köper din biljett i luckan, hänger av dig kläderna och träder sen in i ett rum som är lika högt som långt, befolkat av enorma skulpturer, jätteskisser, traditionellt och okonventionellt i frisk blandning. När du lyckas ta dig därifrån hamnar du i en passage där en viss P.O. Hulténs resor i Västafrika illustrerats av resenären själv. Sedan träder du in i ett långsmalt rum med väggar och tak beklädda med skisser och målningar. Det är här musiken ska begås.

Du sitter vid ringside

Det är kammarmusik som serveras, gärna i den klassiska klassiska genren. Och lokalen är intim - sitter du långt fram kan du kolla varje detalj i solistens motorik, varje moment i stråkföringen. Ibland bjuds på mer spännande äventyr. Som gammal cellist är jag litet svag för det instrumentet. När cellisten Mats Lidström i mars bjöd på sin egenhändig komponerade "Tango" fick vi följa med på en hisnande skicklig tangoföring, där Mats bokstavligen kramade fram varje rytmisk accent ur sin partner, den vackra cellon. Det var en ovanlig konsert på många vis - Henning Mankell (1868-1930) hörde till de litet kända kompositörer Mats och pianisten Bengt Forsberg lanserade. De roade sig och oss med att inleda konserten med ett av Fritz Kreislers bravurnummer - Tambourin Chinois - med perfekt ton i cellon mycket högre upp i registret än jag trodde det instrumentet var kapabelt att bära.

När musiken går sina obligatoriska priser i de klassiska verken kan det passa bra att granska konsten på väggarna. Musikan-

ternas ofta svarta kostymer kontrasterar effektivt mot en fond av Fernand Legers färgglada formlekar. Längre upp till höger på väggen sitter en rad "scener ur ett stadsskap" som en påminnelse om världen därutanför. Sjunger ditt trötta huvud hakåt upptäcker du en penselkluddare i taket - Mogens Andersen - vars två verk omgärdar O.Gormans strikta cirkel med/av fyra händer.

Traditionsbärarna m fl

Är du litet historiskt inläst, funderar du över hur de blivande småskollärarinnorna för ett sekel sedan trivdes med sin gymnastik i just denna lokal - hur såg gymnastikdräkter ut på den tiden?

Publiken är oftast lätt att identifiera: de gamble, upprätthållarna av Lunds kammarmusikaliska traditioner, finns alltid på plats. Beroende på programmet finner man också de unga, de musikengagerade, kanske de som själva drömmer om en framtid som musiker i den klassiska traditionen. Sen finns förstås alltid några sådana som undertecknad, som inte hör till någondera läget och som går in där för att njuta välklingande musik och drömma en liten stund i en helt egen miljö mitt i Lund.

Bertil Egerö

Grön musik

Musikalisk verkstad med Åke Egevad. Du får här chansen att tillsammans med dina barn vara med om en spännande och lärorik vandring där Åke visar på allahanda möjligheter att skapa klingande instrument av det som växer i naturen. Sö 12 maj 12.00. Kostnad 40 kr per person. Anmälan. Gösta Petersén 125327.

Kl 15.00 blir det musikkafé med Åke och hans instrument från forntiden och medeltiden.

Röda Flåset första maj

Så äntligen har Röda Kapellet fått en ungdomsdel. Ung Vänster har startat en blåsorkester som premiärspelade 1 maj i Malmö och Lund. Sammanlagt slöt 16 glada blåsare (Ung Vänstrare och vänstersympatisörer) upp från Lund, Malmö, Ängelholm och Simrishamn för att spela Arbetets söner. När jeg ser et røt flag smælde och La Lega även internationellt överkades tillsammans med Röda Kapellet i Lund efter Gudrun Schymans tal. De sexton, allt från glada nybörjare som för fyra månader sedan aldrig tagit en ton till mer erfarna blåsare leddes av Per Andersson.

Fadern till orkesteren som lett den genom sorger och besvär, offrat blod, svett och tårar på att lära upp nybörjarna och fått projektet i hamn är dock Gunnar Sandin. Heder åt Gunnar!

Blåsorkesteren kommer nu att fortsätta vässa på blåsandet, utöka repertoaren och bli fler. Du borde bli medlem i Röda Flåset, Revolutionsorkesteren eller vad vi nu ska heta!? Kan vi så kan du!

Ta kontakt med Daniel Sestrajic 040-92 14 11 eller Gunnar Sandin 046-13 58 99. Kan du inte, lär vi dig! För en revolutionär orkester i tiden!

MOTE MOTE

KOMMUNALPOLITISKA GRUPPEN 13 maj: medlemsmöte i Holmbergssalen, Folkets Hus, kl 19.30. Ämne: Välfärdspolitik

20 maj: Kommunstyrelseberedning t om ekonomiska ramar 1997-99) och "Kretslopp i avfallshanteringen med bl.a. Lars Bengtsson och Karin Svensson Smith. 27 maj (trots onanndag pingst): Kommunfullmäktigeberedning.

RÖDA KAPELLET Lö. 11 maj, Världsbukt dagen. Samling 10.45 på replokalen. 237, 275, 284, 285, 298a, 315, 321, 327. Samma dag kl. 15.00. Boliviansk musik. Röda Huset, Industriegatan, Malmö. På kvällen fest. Knytkalas+dryck. Obs! Notställ. Sö 12 maj. Ingen rep.

VECKOBLADET

Detta nummer gjordes av Rolf Nilson, Marianne Sonny, Thomas Schlyter. Nästa nummer (22/5) red. Karin Blom

Manus sänds per post till: Veckobladet, Bredg. 28, 222 21 Lund. Onsdag e. 17 till fax 046-14 65 82. Manus mottas gärna på 3,5" diskett eller e-mail: lunds.tidskriftsverkstad @ mailbox.swipnet.se Telefon till redaktörerna: Karin Blom 046-14 16 12 Rolf Nilson 046-12 90 44 Thomas Schlyter 046-14 75 05 Vid utebliven tidning ring: Sven-Bertil Persson 046-13 82 13.